

Datum

2024-09-02

Dnr Forte

2024-01568

Dnr Utbildningsdepartementet

U2024/01012

Remissyttrande över delredovisning av Ansvarsfull internationalisering (U2024/01012)

Forskningsrådet för Hälsa, arbetsliv och välfärd, Forte, har erhållit delredovisning av regeringsuppdraget Ansvarsfull internationalisering (U2024/01012) för yttrande. Forte har under framtagandet av detta remissyttrande fört samtal om ansvarsfull internationalisering med Vetenskapsrådet, Vinnova, Formas, Energimyndigheten och Rymdstyrelsen inom ramen för möten som Vetenskapsrådet och Vinnova tagit initiativ till.

Forte delar uppfattningen att Sverige har mycket att vinna på ett koordinerat förhållningssätt med ett aktivt kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring internationalisering inom högre utbildning, forskning och innovation.

Forte välkomnar förslaget med ett nationellt system med riktlinjer för ansvarsfull internationalisering i tre nivåer, och delar uppfattningen att en sådan struktur tydliggör ansvarsfördelningen och kan främja utvecklingen av en ansvarstagande kultur.

Myndigheterna i uppdraget föreslår att den definition av ansvarsfull internationalisering som tagits fram inom ramen för plattformen för internationalisering av högre utbildning, forskning och innovation, Plint¹, ska ligga till grund för det nationella systemet. Forte anser att det är bra med en öppen definition som tydliggör att olika aspekter behöver belysas och beaktas utifrån situation och sammanhang. Den föreslagna definitionen är öppen, men den är samtidigt "nischad" då den riktar allt fokus på aspekter som rör relationen mellan internationella aktörer. Det ställer krav på den nationella policyn att på annat sätt än via definitionen ge en övergripande strategisk inriktning kring aspekter av internationalisering på andra plan som också kräver ett ansvarsfullt förhållningssätt. Exempel på det är bedömningen av värdet och nyttan med ökat internationellt utbyte eller samarbete för forskningens respektive samhällets utveckling. En sådan bredare

---

¹ "Ansvarsfull internationalisering omfattar de aspekter som en nationell aktör inom högre utbildning, forskning och innovation behöver ta hänsyn till för att på ett ansvarsfullt sätt upprätta, vårda och följa upp en relation med en eller flera aktörer i andra länder."

ansats i policyn behövs för att systemet av riktlinjer ska bli relevant på organisationsnivå och inte bara individ- eller gruppnivå.

I linje med regeringsuppdraget, har myndigheterna i uppdraget fokuserat de vägledande riktlinjerna på aspekter som rör balansen mellan öppenhet och beaktandet av potentiella säkerhetsrisker som kan rymmas i internationella FoI-samarbeten. Forte menar att detta relativt snäva säkerhetsfokus medför att andra aspekter inom internationalisering som också kan behöva hanteras ansvarsfullt, som till exempel värdet av det internationella samarbetet för forskningen och för samhället i stort i termer av forskningens relevans och nyttiggörande och svensk policykontext, riskerar att tappas i utvecklingen av arbetet kring ansvarsfull internationalisering. Även det som uttalas i Agenda 2030 och EU:s Global Gateway-strategi kring inkluderande, meningsfulla och ömsesidigt fördelaktiga partnerskap och samarbeten får en underordnad betydelse när det ansvarsfulla koncentreras till säkerhetsfrågor. I skälen för beslutet om uppdraget anges att: "Regeringen vill skapa goda förutsättningar för att nyttiggöra forskningsresultat i såväl offentlig sektor som näringslivet ...". Det talar också för att inkludera andra aspekter och målkonflikter, både utöver och i kombination med säkerhetsfrågorna, i de vägledande riktlinjerna.

Myndigheterna i uppdraget skriver att de har strävat efter att ta med bredden av frågor som ingår i begreppet, men att de av tidsskäl valt att initialt lägga fokus på säkerhetsaspekterna i riktlinjerna. De skriver också att riktlinjerna i rapporten ska ses som preliminära. Om tanken är att detta initiala smala fokus ska kunna breddas framgent efter att uppdraget slutrapporterats, är det viktigt att den övergripande policyn inte utformas på ett sätt som begränsar det.

En annan avgränsning som gjorts i delredovisningen är att fokusera på vägledande riktlinjer som i första hand riktar sig till universitet och högskolor. Forte uppfattar inte den avgränsningen som problematisk utan menar att det tvärtom kan bidra till att göra riktlinjerna konkreta, vilket vi ser som en förutsättning för att de ska bli användbara och kunna fylla sitt syfte. Forte menar att vägledande riktlinjerna som tar upp verkliga och aktuella frågeställningar och dilemman på genomförandenivå, och som pekar ut särskilt kritiska frågor i detta komplexa område ska eftersträvas. Inom ramen för aktörsspecifika riktlinjer, som föreslås utgöra den tredje nivån i systemet, kan de vägledande riktlinjerna utvecklas vidare och preciseras utifrån specifika behov.

Stödfunktionen, som ska beskrivas i slutrapporten, har en viktig roll att fylla både när det gäller att hålla riktlinjerna aktuella och relevanta för användare från olika områden och sammanhang och när det gäller innehåll och frågor de täcker in. Forte ser de vägledande riktlinjerna som en slags lägereld i stödfunktionens arbete.

I detta ärende har generaldirektör Jonas Björck beslutat efter föredragning av forskningssekreterare Tove Hammarberg.

Jonas Björck
Generaldirektör